

प्र. ३ एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

४

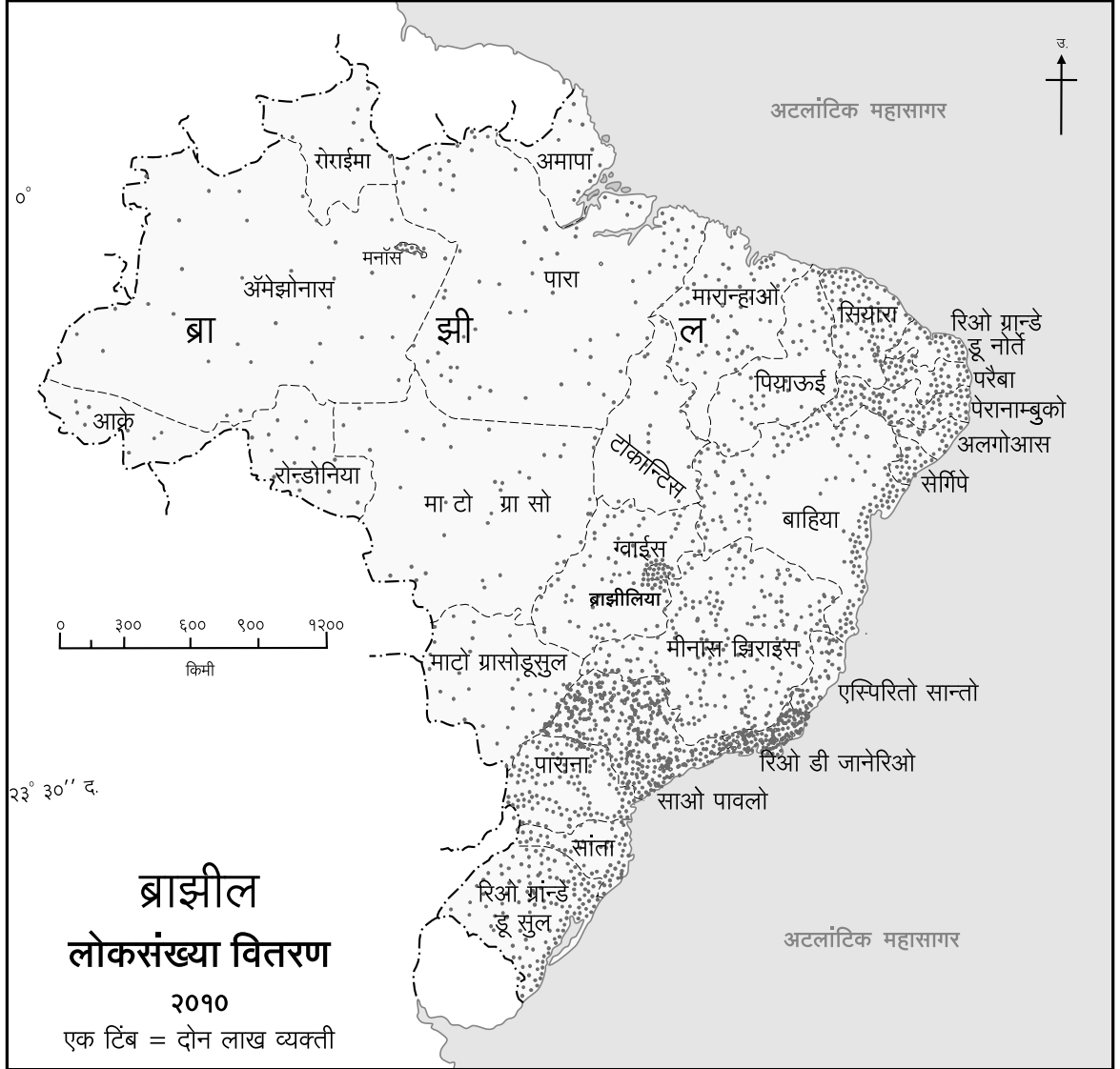
- १) भारतात लोकसंख्येचे वितरण कसे आहे?
- २) ब्राझीलमध्ये सुरुवातीला वस्त्या कोणी निर्माण केल्या?
- ३) भारत व ब्राझील यांपैकी कोणत्या देशाचे दरडोई उत्पन्न कमी आहे?
- ४) ब्राझीलमधील कोणती दक्षिणवाहिनी नदी जलवाहतुकीस उपयुक्त आहे?
- ५) भारतातील कोणत्या किनारपट्टीवर त्रिभुज प्रदेश आढळतात?

प्र. ४ (अ) नकाशा आराखड्यात दिलेली माहिती भरा व सूची द्या.

(कोणतेही चार)

४

- i) दक्षिण भारतातील जास्त घनतेचे एक राज्य
- ii) पश्चिम किनारपट्टी
- iii) भारतातील कमी पर्जन्यमानाचा प्रदेश
- iv) ईशान्येकडील सदाहरित वनांचा प्रदेश
- v) उष्ण वाळवंटी प्रदेश
- vi) एकशििंगी गेंडा आढळणारे राज्य

- १) या नकाशात वितरणाची कोणती पध्दत वापरली आहे?
- २) उत्तरेकडील कोणतेही एक कमी लोकसंख्येचे राज्य सांगा.
- ३) लोकसंख्येचे अतिदाट वितरण असणारा कोणताही एक प्रदेश/राज्य सांगा.
- ४) नकाशात किनारी प्रदेशात लोकसंख्या कशी आहे?
- ५) पश्चिम ब्राझील मध्ये लोकसंख्येचे प्रमाण कसे आहे?
- ६) लोकसंख्या वितरणाचा कल कसा आहे?

प्र.५ भौगोलिक कारणे लिहा. (कोणतेही दोन)

६

- १) भारतात सरासरी वार्षिक तापमान अधिक असते.
- २) 'जगाचा कॉफी पॉट' म्हणून ब्राझील देशाला संबोधतात.
- ३) भारताचे सरासरी आयुर्मान वाढत आहे.
- ४) अॅमेझॉन नदीच्या तुलनेत गंगा नदीच्या जलप्रदूषणाचा परिणाम लोकजीवनावर अधिक होतो.

प्र.६ (अ) खाली दिलेल्या माहितीच्या आधारे जोडस्तंभालेख तयार करा आणि प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

६

भारत व ब्राझील नागरी लोकसंख्या (टक्के)

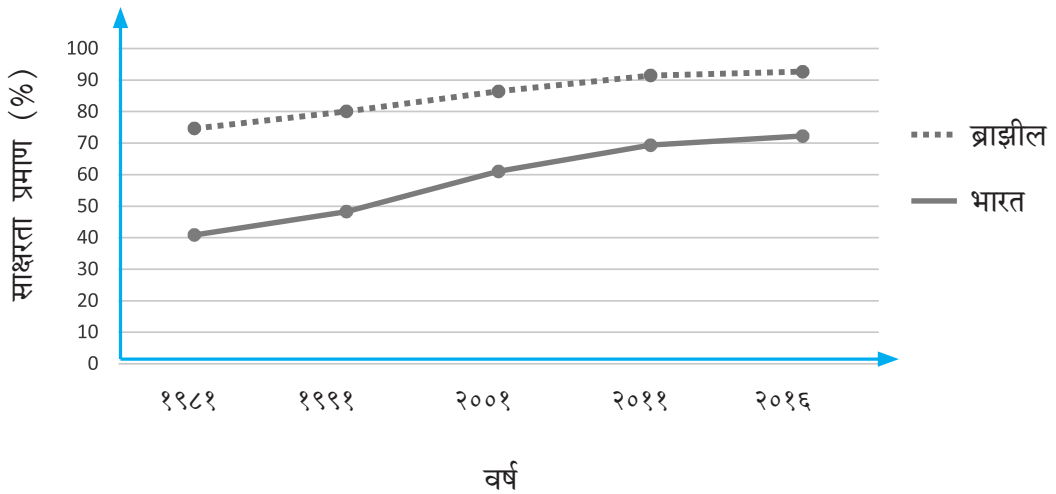
देश/वर्ष	२०१५	२०१६	२०१७
भारत	३२.१	३२.५	३२.८
ब्राझील	८४.७	८४.९	८५.१

- १) भारताची २०१७ ची नागरी लोकसंख्येची टक्केवारी किती आहे?
- २) कोणत्या देशाची नागरी लोकसंख्येची टक्केवारी जास्त आहे?
- ३) दोन्ही देशांच्या नागरी लोकसंख्येचा कल काय दर्शवितो?

किंवा

प्र.६ (आ) खालील आलेखाचे वाचन करा आणि प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

भारत आणि ब्राझील साक्षरता प्रमाण (%)

- i) ब्राझीलमधील साक्षरतेचे प्रमाण २००१ मध्ये किती होते?
- ii) भारताची साक्षरता कोणत्या दशकात सर्वाधिक वाढली आहे?
- iii) ब्राझील आणि भारत यांच्या साक्षरतेच्या प्रमाणत १९९१ मध्ये किती तफावत दर्शवते?
- iv) १९८१-२०१६ दरम्यान भारतात साक्षरता किती वाढली आहे?
- v) आलेखातील टक्केवारीतील बहुतेक वर्षांतर किती आहे?
- vi) भारत व ब्राझीलच्या साक्षरतेबाबत आलेखावरून काय निष्कर्ष काढाल?

प्र.७ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

८

- १) भारतातील लोकसंख्या वितरणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- २) शिक्षकांनी तुम्हांला क्षेत्रभेटीचे नियोजन करायला सांगितले आहे तर तुम्ही कशी तयारी कराल?
- ३) भारतातील कमी लिंग-गुणोत्तराची कारणे विशद करा.
- ४) ब्राझीलच्या किनारपट्टीविषयी सविस्तर माहिती लिहा.